

From: pirkko.brusila@pp.inet.fi
Sent: tiistai 12. huhtikuuta 2022 23.03
To: Kirjaamo TEM
Subject: kaivoslain uudistus

Osikonmäen kyläyhdistys ry:n kannanotto kaivoslain uudistukseen

Kaivosteollisuuden jopa perustuslain ohittava asema muihin elinkeinoihin nähden tulee purkaa lupaprosesseissa. Kohdekuntien ja ympäryskuntien vaikutusmahdollisuudet tulee kirjata lakiin selkeästi.

Maanomistajien vaikutusmahdollisuudet lupaprosesseihin tulee taata

Saamelaisten elinkeino on turvattava

Jotta maanomistajan oikeudet todella huomioitaisiin kaivoslain uudistuksessa täysimääräisesti: *tulee kaikkien maanomistajien suostumus olla edellytys jo ensimmäiselle etsintäluvalle

*suostumuksen tulee koskea koko mahdollisen hankkeen vaikutusalueita

*jo suostumuksen yhteydessä tulee edellyttää ympäristövaikutusten arviota

Tällainen maanomistajien ennakkoinen suostumus malminetsintään olisi myös malminetsijän etu, koska se poistaa osaltaan epävarmuutta malminetsinnän jatkosta jo ennen seuraavaa etsintälupaprosessia. Nykyinen ministeriön ehdotus maanomistajien oikeuksista ei vastaa edes Vihervuoren kompromissiehdotusta.

Malminetsintä ja kaivostoiminta suojelualueilla tulee kieltää

Suojelualueet on perustettu luonnon erityisten arvojen suojelemiseksi. Kaivostoimintaan lopullisena tavoitteenaan tähtäävää malminetsintää luonnoiltaan ja/tai kulttuurisesti arvokkailla alueilla tai niiden tuntumassa ei tule sallia, koska jo malminetsinnän kairastoimet uhkaavat ekosysteemien tasapainoa. Kaivoksia ei saa sijoittaa suojelualueille tai muille luonnoiltaan arvokkaille alueille, eikä niin lähelle suojelualueita, että niiden suojelutavoitteet vaarantuvat.

Malminetsintä ja -tutkimusten suorittaminen Natura- ja muilla luonnonsuojelualueilla tulee kokonaan kieltää. Suojelustatusta ei nykyisiltä suojelualueilta saa kaivostoiminnan mahdollistamiseksi purkaa.

Lisäksi kaivosyriyten ja luvan myöntäjän tulee merkitä kaikkiin lupahakemustensa karttoihin alueella ja sen lähellä sijaitsevat suojelualueet.

Kaupallinen malminetsintä tulee kieltää kaikilla luonnonsuojelualueilla:

- UNESCO:n Maailmanperintökohteet ja Biosfäärit
- Natura-alueet, Valtion omistamat ja yksityiset suojelualueet
- Erämaa-alueet, maisema-alueet, valtion retkeilyalueet, geoparkit

- Valtioneuvoston valtakunnallisesti arvokkaiksi määrittelemillä kulttuurimaisema-alueilla

Varaukset

- Jo malminetsintävarauksesta on voitava menestyksekkäästi valittaa, kun asianomistaja(t) pystyy(vät) osoittamaan suunnitelmien toteutusmahdollisuuden esteet.
- Maksut tulee ohjata maanomistajille ja valitusoikeudellisille. Maksun tason on oltava vähintään 10 euroa/ha ja varauksen enimmäiskoko 900 ha. Vihervuoren selvityksessä todettiin, että myös varaukset aiheuttavat haittaa maankäytön epävarmuutena. Käytännön kokemuksena tiedämme, että paikkakunnan kehitys pysähtyy jo kaivosyhtiön malminetsintävarauksen seurauksena.

Kaivosten jäteasiat

Kaivosten jätteiden pitkäaikaiset ympäristö- ja sosiaaliset vaikutukset tulee erityisesti käsitellä kaivoslain yleisissä ja yksityisissä eduissa sekä kaivoslupaa myönnettäessä että kaivosta kaavoitettaessa.

Kaivosten jätevesille on asetettava sitovat päästörajat koskien eliöstöille vaarallisia kemikaaleja, Esim. myrkyllisille ksantaateille ei ole nykyisin minkäänlaisia päästörajoja. Kaivosten ympäristölupien on oltava niin tiukkoja, että pilaaminen vältetään kokonaan. Kaivosalueilla olevien erilaisten vedenkäsittely- ja jätealtaiden pohjien tulee olla huolellisesti tiivistettyjä ja päällystettyjä. Pohjamateriaalien tulee kestää vähintään 100 v. Myös prosessivedet tulee kattaa alueella liikkuvan eliöstön suojelemiseksi. Kaivosten on pyrittävä toiminnassaan ensisijaisesti suljettuihin kiertoihin.

Kaivosten vakuudet

Kaivoslain osalta kaivoslain vakuuden ristiinkäyttöä muiden lakien hyväksi tulee vahvistaa. nyt lakiehdotus on hävittämässä tämän mahdollisuuden. Samalla ovat vaarassa ympäristönsuojelulain vakuuksista puuttuvat osat, kuten louhoksien tai kaivosonnettomuuksien ja ympäristövahinkojen pilaamat vedet. Kaivosonnettomuudet ja ympäristövahingot täytyy huomioida myös yleisen turvallisuuden kannalta. Vireillä on hanke vakuuksien korjaamisesta YSLn puolelta, mutta sitä odottaessa yhteiskunnalle voi sulkemisvaiheissa olevista kaivoksista langeta suuret ja pitkäaikaiset vastuut.

On tärkeää nostaa vakuussummien suuruutta merkittävästi. Kaivosyritysten vastuuta on tarkennettava niin, että kaivosten jälkihoito ja alueen ennallistaminen eivät kaadu yhteiskunnan ja veronmaksajien maksettaviksi. Vakuudet ja rahastot on mitoitettava niin, että lopettaessaan toimintansa kaivos pystytään sulkemaan siten, ettei se enää kuormita ympäristöään. Jälkihoito erityisesti radioaktiivisten kaivosjätteiden osalta on suunniteltava tuhansien vuosien aikajänteellä.

Kaivosten pitkäaikaiset ympäristö- ja sosiaaliset vaikutukset tulee erityisesti huomioida riittäviä vakuuksia määritettäessä.

Kaivosvero

Kaivosveron tulee perustua louhitun malmin määrään/arvoon. Ehdotettu toimintamalli ylläpitää verokeinottelua. Yhteisöveron alennus on peruttava.

Viranomaisvalvonta

Tukesin, ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen virkamiesten tulee olla kaivosteollisuudesta riippumattomia. Viranomaistoiminnan valvojaksi tulee luoda uusi, kaivosteollisuudesta riippumaton instanssi. Virkamiesten laiminlyönneistä on seurattava sanktioita.

Osikonmäen kyläyhdistys ry:n puolesta Pirkko Brusila, varapuheenjohtaja